

CURTEA DE APEL BĂLȚI

Dosarul nr.1a-539/17

Judecătoria Edineț
Judecător: Bănărescu N.

DECIZIE În numele Legii

11 decembrie 2019

Colegiul Penal al Curții de apel Bălți, avînd în componența sa:

Președintele ședinței

Scutelnic Gheorghe

Judecătorii

Moraru Oleg și Șleahtițki

Svetlana

Grefier

Urușciuc Lucia și Știrbu

Mihaela

Cu participarea :

Procurorului

Pasat Liliana

Avocatului

Tănase Constantin

a judecat în ședință publică în ordine de apel apelul procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție Dumbravan Marcel declarat împotriva sentinței judecătorești Edineț din 30.01.2015 prin care:

*Lîsî Bronislav *****;*

A fost achitat de sub învinuirea în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) CP pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de către Centrul Național Anticorupție în temeiul art.387 alin.(2),pct.2 CPP a fost lăsat fără soluționare.

În temeiul art. 162 CPP RM corpurile delictive sub formă de mijloace bănești și anume:

-

Termenele de judecare a cauzei: în procedura instanței de fond cauza penală s-a aflat de la 16.02.2015 pînă la 30.12.2015, iar în instanța de apel de la 20.01.2016 pînă la 15.03.2017, în instanța de recurs de la 27.04.2017 pînă la 27.06.2017 și în instanța de apel de la 17.08.2017 pînă la 15.01.2020.

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul raportor, ținînd cont de argumentele apelului, materialele cauzei, opiniile participanților la proces, pentru expunere asupra apelului, Colegiul penal, -

CONSTATĂ :

Pentru a se pronunța în sensul celor expuse mai sus, instanța de fond a reținut, că **Lîsîi Bronislav *******, este pus sub învinuire precum că, activând în baza ordinului nr.705 „p” din 28.03.2013 a Directorului secției Naționale pentru Siguranța Alimentelor a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM, în funcția de ***** subdiviziune teritorială în cadrul *****, fiind persoană publică și având în virtutea acestei funcții permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, acceptând benevol restricțiile impuse de actele normative pentru a nu fi comise acțiuni ce pot conduce la folosirea situației de serviciu și a autorității sale în interese materiale și personale, contrar obligațiilor și interdicțiilor impuse de funcția deținută, ar fi comis infracțiunea de corupere pasivă în următoarele circumstanțe:

La 17 septembrie 2014 Lîsîi Bronislav, aflându-se la sediul ***** în biroul de serviciu, în cadrul discuției cu reprezentantul întreprinderii SRL "*****", Arama Igor, ar fi pretins de la ultimul mijloace bănești în sumă de 600 lei, pentru eliberarea fiecărui certificat fitosanitar, necesar la exportul produselor vegetale (fructe), pentru confirmarea lipsei dăunătorilor de carantină.

La data de 30 septembrie 2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se la sediul ***** ar fi primit de la Arama Igor, setul de documente și suma de bani anterior stabilită, în mărime de 600 lei, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.***** din 30.09.2014, în vederea confirmării corespunderii calității unei cantități de 18200 kg. de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina.

La 16.10.2014, Lîsîi Bronislav, aflându-se în or.Edineț pe adresa indicată, ar fi primit de la Arama Igor setul de documente și suma de bani în mărime de 600 lei, unde fără a efectua controlul și testele necesare, a eliberat certificatul fitosanitar cu nr.0261839 din aceeași dată, pentru confirmarea corespunderii calității unei cantități de 19200 kg. de mere, ce urmau a fi exportate în Ucraina. Iar la data de 21.10.2014 Lîsîi Bronislav, în aceleași circumstanțe, aflându-se la sediul Direcției nominalizate, ar fi primit de la Arama Igor documentele necesare și suma de bani în mărime de 2400 lei pentru eliberarea a patru certificate, unde fără efectuarea controlului și testelor necesare, a eliberat certificatele fitosanitare cu nr.*****, nr.*****, nr.*****, nr.***** din aceeași dată, pentru certificarea corespunderii calității produselor vegetale (mere), ce urmau a fi exportate în Ucraina.

După aceasta, la 01.11.2014, Lîsîi Bronislav, ar fi convenit telefonic cu Arama Igor să-i elibereze întreprinderii SRL „*****” un certificat fitosanitar pentru certificarea calității unei cantități de 19000 kg. struguri de poamă, ce urma a fi exportată în Ucraina, iar setul de documente și banii în sumă de 600 lei urmând a fi prezentați ulterior, fapt pentru care Lîsîi Bronislav ar fi eliberat și expediat lui Arama Igor fără a efectua controlul produselor, certificatul fitosanitar cu nr.***** din 01.11.2014.

La 20.11.2014 Lîsîi Bronislav, aflându-se în biroul de serviciu din cadrul direcției indicate, ar fi primit de la Arama Igor setul de documente pentru eliberarea a două certificate fitosanitare, unde Lîsîi Bronislav, i-ar fi indicat acestuia ca suma de bani necesară să o transmită fiului Lîsîi Mihail după ce va ieși din birou, moment care fără a fi efectuat controlul necesar, ar fi eliberat certificatele sanitare cu nr.***** și nr.***** din 20.11.2012.

Ulterior, Arama Igor ieșind din biroul menționat și în coridorul sediului *****, a transmis lui Lîsîi Mihail suma de 1800 lei, dintre care 1200 lei ar fi fost transmiși pentru eliberarea a două certificate fitosanitare din 20.11.2014, iar suma de 600 lei pentru certificatul fitosanitar eliberat la 01.11.2014, bani care, potrivit învinuirii urmau a fi transmiși lui Lîsîi Bronislav pentru serviciile acordate.

La fel, potrivit învinuirii aduse lui Lîsîi Bronislav, Ultimul, în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, ar fi eliberat certificate fitosanitare întreprinderilor SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, pentru care ar primit personal bani ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat, în vederea îndeplinirii atribuțiilor de serviciu.

În asemenea circumstanțe, acțiunile inculpatului Lîsîi Bronislav au fost calificate de către organul de urmărire penală în baza prevederilor **art.324 al.(1) Cod penal**, după indicii - *pretinderea, acceptarea și primirea, personal și prin mijlocitor de către o persoană publică de bani, pentru sine, pentru a îndeplini sau nu ori pentru a întârzia sau a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale sau contrar acesteia.*

În termen sentința a fost atacată cu apel de către procurorul în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție Dumbravan Marcel pe motivul ilegalității sentinței. În motivarea apelului indică, că:

- vinovăția lui Lîsîi Bronislav Mihail în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită prin totalitatea de probe administrate în cadrul urmăririi penale și examinate în ședința de judecată;

- instanța de judecată în mod eronat a neglijat valoarea probantă a probelor prezentate de către acuzare, fiind totodată dusă în eroare de declarațiile inculpatului care nu și-a recunoscut vina și care poartă un caracter de apărare, scopul primordial fiind eschivarea de la răspunderea penală;

- în scopul argumentării sentinței de achitare instanța de judecată în mod nejustificat a redus valoarea probantă a probelor cercetate în ședință: declarațiile martorilor, corpurilor delict, înregistrările audio și video a interceptărilor comunicărilor, acțiunilor de urmărire penală, inclusiv a altor probe materiale;

- martorul Arama Igor cu lux de amănunte a relatat instanței de judecată circumstanțele cazului privind comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 al.(1) Cod penal de către inculpatul Lîsîi Bronislav, a faptelor de pretindere și primire a

mijloacelor bănești de către inculpat, declarații care colaborează cu celelalte probe pe caz și pe care instanța de judecată neîntemeiat le-a respins și le-a apreciat critic, constatând că acesta a acționat în calitate de instigator sub acoperirea colaboratorilor CNA pentru a determina pe Lîsîi Bronislav de a ocoli unele proceduri legale cu privire la eliberarea certificatelor fitosanitare și de a primi bani;

- în cazul în speță instanța a reținut o provocare la comiterea unei infracțiuni de corupție din partea martorului provocător Arama Igor față de inculpatul Lîsîi Bronislav;

- la compartimentul vizat acuzarea neagă totalmente faptul că probele acumulate și cercetate în ședința de judecată au fost dobândite prin acțiuni de provocare, iar analizând materialele acumulate la efectuarea măsurilor speciale de investigație și anume procesul-verbal de interceptare a comunicărilor telefonice din 26.11.2014 a postului de telefon *****al companiei de telefonie mobilă „Orange” utilizat de Lîsîi Bronislav (vol.II, f.d.9-138), procesul-verbal privind interceptarea și înregistrarea comunicărilor și imaginilor dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (vol.II, f.d.151-161) și procesul-verbal privind controlul transiterii banilor din 25.11.2014 (vol.II, f.d. 172-174), în cadrul cărora Lîsîi Bronislav a acceptat și a primit banii în sumă totală de 5400 lei, precum și declarațiile făcute de către martorul Arama Igor, se conchide că materialul probatoriu rezultat în urma petrecerii măsurilor speciale de investigații autorizate, nu au fost dobândite prin acțiuni de provocare. La fel imixtiunea ofițerilor de investigații a urmărit un scop legitim la îndeplinirea controlului transiterii banilor fiind proporțională scopului legitim scontat;

- suspiciunea de comitere a infracțiunii prevăzute la art.324 al.(1) Cod penal a apărut anterior transiterii mijloacelor bănești inculpatului Lîsîi Bronislav, bănuiala rezonabilă fiind fundamentată pe actul de sesizare depus de martorul Arama Igor;

- indică, în coraport cu condiția invocată anterior, Arama Igor nu a avut calitatea de investigator sub acoperire în cadrul prezentului proces penal;

- investigația penală l-a vizat pe Lîsîi Bronislav ca persoană care a comis o infracțiune concretă și nu a vizat orice alt funcționar public din cadrul ***** , susceptibil de a pretinde, accepta și a primi bani pentru a îndeplini acțiuni în exercitarea funcției sale (a se vedea cauza Khudobin c. Federației Ruse din 26 octombrie 2006);

- instanța la adoptarea sentinței de achitare urma a stabili care a fost gradul de implicare al organelor de drept la acumularea probelor și investigarea faptei;

- în prezentul proces penal o astfel de încălcare nu a avut loc, fapt ce reiese din materialele cauzei penale, astfel rolul ofițerilor de investigații în cauză s-a referit nu la instigarea inculpatului de a comite coruperea pasivă în special de a

pretinde, accepta sau primi bani de la Arama Igor, ci la efectuarea unei măsuri speciale de investigații prevăzute în mod legal de către normele procesual penale;

- rolul organului de investigație a fost de a acumula informații în limitele autorizației eliberate de procuror și judecătorul de instrucție, totodată măsurile speciale de investigații efectuate în prezenta cauză penală au fost autorizate în modul prevăzut de lege prin încheierile devenite irevocabile a judecătorului de instrucție;

- pretinderea banilor de către inculpat a avut loc anterior implicării autorităților oficiale ale statului în investigarea cazului dat, adică anterior pornirii procesului penal. Apărarea a avut acces la toate probele administrate atât la faza de urmărire penală cât și la faza de examinare în instanța de judecată, a dispus de toate informațiile pertinente pentru a-și pregăti o poziție legală;

- în speță acuzarea nu a intenționat de a ascunde probe și de a nu a le prezenta apărării și instanței de judecată;

- acuzarea consideră că dreptul la un proces echitabil nu a fost încălcat, cu atât mai mult nu a fost încălcat principiul contradictorialității procesului penal;

- referitor la presiunea martorului instigator de către reprezentanții CNA care a acționat la instrucțiunea acestora asupra persoanei care a primit mita indică, că asupra acestor condiții Curtea a reținut faptul că există o provocare atunci când ofițerii implicați - fie membri ai forțelor de securitate, fie persoane acționând în baza instrucțiunilor date de către aceștia - nu se limitează la investigarea activităților infracționale într-o manieră pasivă, ci exercită presiuni asupra persoanei în cauza în sensul determinării către comiterea unei infracțiuni, care în mod normal nu ar fi fost comisa, cu scopul obținerii de probe și acuzații (a se vedea cauzele Texeira de Castro c. Portugaliei hotărârea din 09 iunie 1988 și Ramanauskas c. Lituania/ hotărârea din februarie 2008);

- potrivit materialelor cauzei penale martorul Arama Igor nu l-a instigat pe Lîsii Bronislav ca ultimul să pretindă bani, ci inițiativa a aparținut inculpatului, care după cum a spus martorul Aramă Igor primar i-a scris pe o foiță că este necesară pentru fiecare certificat fitosanitar suma de 600 lei și ulterior i-a și comunicat faptul dat verbal „dar foarte încet să fie auzit doar de martorul Aramă Igor”;

- inexistența unei presiuni în sensul stabilit de Curte se confirmă și prin materialele audio-video rezultate din măsurile speciale de investigații autorizate în cadrul cauzei penale, care indică direct că la momentul primirii banilor inculpatul nu s-a opus actului de corupție, mai mult comportamentul acestuia în momentul primirii banilor denotă faptul că inculpatul era predispus de a comite actul de corupție și personal a pretins banii;

- depistarea unora din mijloacele bănești primite de inculpat la domiciliul său indică direct că acesta nu doar că nu intenționa să se opună

acceptării banilor, ci și a premeditat momentul primirii acestora și a depozitării acestora sau de folosire a acestora în scopuri personale;

- organele de drept nu au intervenit activ în realizarea etapelor infracționale, iar efectuarea măsurilor speciale de investigații în vederea documentării și fixării Lîsîi Bronislav nu poate fi percepută ca o provocare, or la momentul efectuării acestei măsuri organul de urmărire penală dispunea de informații referitoare la comiterea unei infracțiuni de către inculpat;

- circumstanțele descrise indică asupra faptului că infracțiunea comisă de Lîsîi Bronislav nu a fost comisă sub imperiul provocării din partea martorului Aramă Igor sau a colaboratorilor CNA și respectiv argumentele instanței de judecată privind provocarea inculpatului Lîsîi Bronislav la comiterea infracțiunii sunt nefondate, or în cadrul prezentului proces penal dreptul inculpatului la un proces echitabil nu a fost încălcat;

- indică, că conform procesului-verbal de interceptare a comunicărilor și a imaginilor între Lîsîi Bronislav și Arama Igor se identifică cert faptul pretinderii și primirii mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, fără a exista pe caz careva conversații provocatoare din partea martorului Aramă Igor sau rugăminți din partea acestuia la primirea de către Lîsîi Bronislav a mijloacelor bănești, fapt confirmat și prin discuțiile stenografiate la procesul verbal și anume petrecute la data de 16.10.2014, 21.10.2014 și 20.11.2014 (vol.II, f.d.151-161);

- în cadrul discuțiilor din 21.10.2014 și 20.11.2014 cert se observă că, Lîsîi Bronislav acceptă următoarele sume în mărime de 2400 lei și respectiv 1800 lei, fără careva presiuni sau insistență din partea martorului Aramă Igor, fiind socotit inclusiv pentru câte mașini au fost eliberate certificate fitosanitare și care sunt sumele ce urmează a fi transmise ca rezultat al eliberării certificatelor fitosanitare;

-mai mult ca atât în discuția din 20.11.2014 Lîsîi Bronislav î-i indică martorului Arama Igor de a se lămuri cu sumele pretinsă cu feciorul său Mihail, fapt care și î-l execută Arama Igor, care după transmiterea banilor lui Mihail, se reîntoarce în biroul lui Lîsîi Bronislav și î-i comunică că i-a lăsat mijloacele bănești ultimului și pentru data trecută și pentru data actuală pentru certificatele fitosanitare, unde nu a primit nici un refuz din partea acestuia, Lîsîi Bronislav neopunându-se nici într-un mod actului de corupție comis.;

- drept probă de vinovăție a comiterii infracțiunii de către Lîsîi Bronislav a fost invocat de către acuzare și procesul-verbal de examinare din 20.01.2015 (vol.VII, f.d. 113), prin care s-a stabilit că unele mijloace bănești indicate în procesul-verbal privind controlul transmiterii banilor din 25.11.2014, coincid cu seriile și numerele mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav în cadrul percheziției, ulterior examinate conform procesului-verbal de examinare

din 02.12.2014 și anume: bancnota cu valoarea nominală de 500 lei MDL cu seria și numărul *****, anul emisiei 1992 și bancnota cu valoarea nominală de 200 lei MDL cu seria și numărul *****, anul emisiei 2007;

-la compartimentul vizat instanța de judecată a menționat faptul că procesul verbal al percheziției domiciliului lui Lîsîi Bronislav a fost întocmit cu încălcări a normelor de procedură penală, deoarece mijloacele bănești și documentele ridicate nu au fost examinate la fața locului dar au fost împachetate și supuse examinării ulterior, unde a fost întocmit suplimentar un proces-verbal de examinare început la data de 10.12.2014 orele 14:15 min. și finisat la 20.01.2015 orele 15:40 la care inculpatul Lîsîi Bronislav și avocatul acestuia au formulat obiecții;

- de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav au fost ridicate mijloace bănești în mărime de 12300 dolari, 18090 euro și de peste 10000 mii lei, care pe motivul volumului urmau a necesita o examinare suplimentară în scopul depistării mijloacelor bănești primite anterior după serie și număr indicat în actele de expertizare a bancnotelor. Astfel pentru examinarea mijloacelor bănești se necesita de un timp mai îndelungat, fapt pentru care acestea au fost ridicate, împachetate și sigilate de ofițerul de urmărire penală și ulterior examinate în sediul organului de urmărire penală. În cazul vizat nu au fost comise careva derogări a legislației, mai mult ca atât, participanții la percheziție nu au făcut careva obiecții la aceasta și nici la procesul-verbal de percheziție a domiciliului lui Lîsîi Bronislav întocmit pe caz;

- deja la procesul-verbal de examinare a obiectelor și mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav, întocmit începând cu 10.12.2014 orele 14.15 și finisat la 20.01.2015 orele 15.40, inculpatul Lîsîi Bronislav și avocatul acestuia au formulat obiecții invocând încălcări a legislației, însă care le vor menționa într-o plângere suplimentară, care așa și nu a fost depusă de nominalizații;

- conform prevederilor art.385 al.(4) CPP, „dacă, în cursul urmăririi penale sau judecării cauzei, s-au constatat încălcări ale drepturilor inculpatului, precum și s-a stabilit din vina cui au fost comise aceste încălcări, instanța examinează posibilitatea reducerii pedepsei inculpatului drept recompensă pentru aceste încălcări”, dar nu achită persoana integral. Fapt care în cazul vizat, după cum consideră instanța de judecată că s-a comis o încălcare a drepturilor inculpatului la întocmirea procesului verbal de percheziției a domiciliului, urma a reduce pedeapsa acestuia dar nu a declara nulitatea tuturor probelor ce se relevă din percheziția domiciliului și deopotrivă cu instituția provocării de a achita integral persoana;

- indică că atât avocații cât și inculpatul Lîsîi Bronislav, în cadrul urmăririi penale și la prezentarea materialelor nu au utilizat procedura separată prevăzută de Codul de procedură penală, pentru cazurile invocate de ilegalitate a probelor, astfel, partea apărării având drepturi egale cu ceilalți participanți la proces nu a

avut careva pretenții la probele acumulate în cadrul urmăririi penale, cu excepția procesul verbal de examinare a obiectelor și mijloacelor bănești ridicate de la domiciliul lui Lîsîi Bronislav (unde plângere motivată sau obiecție motivată așa și nu a fost depusă);

- la fel instanța de judecată la pronunțarea sentinței de achitare în ce privește capătul de acuzare privind primirea în perioada 29.09.2014 - 20.11.2014, de către Lîsîi Bronislav, a banilor ce nu i se cuvin, în mărime de 600 lei pentru fiecare certificat fitosanitar eliberat întreprinderilor SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, SRL „*****”, a neglijat valoarea probantă a procesul-verbal de interceptare a comunicărilor telefonice din 26.11.2014, conform căruia au fost interceptate și înregistrate comunicările telefonice de la postul de telefon al companiei de telefonie mobilă „Orange”, numărul *****, utilizat de Lîsîi Bronislav, prin care nu doar se confirmă primirea de către Lîsîi Bronislav a mijloacelor bănești în mod sistematic de la SRL „*****”, pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, dar și implicarea lui Mihail Lîsîi schema menționată de primire a banilor pentru eliberarea certificatelor fitosanitare; din stenogramele discuțiilor se observă faptul că controalele de facto a mărfii agricole nu se efectua, certificatele fitosanitare se eliberau în lipsa preluării mostrelor de marfa, documentele pe mărfuri se prezentau ulterior de agenții economici prin diferite surse de expediere (poștă electronică, rutiere, personal, etc.);

- vina lui Lîsîi Bronislav în comiterea epizodului ce ține de primirea banilor ce eu i se cuvin în mărime de 600 lei pentru certificatele se confirmă prin următoarele probe:

- procesul-verbal de ridicare din 10.12.2014, prin care a fost ridicat registrul certificatelor eliberate de către Lîsîi Bronislav în perioada anului 2014 și prin care se confirmă că de către acesta, în perioada septembrie - noiembrie 2014, au fost eliberate certificate fitosanitare întreprinderilor vizate (vol.VI, f.d.25-150, vol.VII f.d. 1-70);

- procesul-verbal de percheziție în biroul de serviciu al lui Lîsîi Bronislav din 20.11.2014, prin care au fost ridicate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, precum și mijloacele bănești transmise de Arama Igor lui Lîsîi Mihail (vol.III, f.d. 19-21);

- procesul-verbal de cercetare a documentelor din biroul lui Lîsîi Bronislav din 02.12.2014, prin care au fost constatate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare (vol.III, f.d.22-38);

- proces-verbal de percheziție la domiciliului lui Lîsîi Bronislav din 20.11.2014, prin care au fost ridicate mijloace bănești și care se confirmă faptul că de la domiciliul Lîsîi Bronislav au fost depistați bani, transmiși anterior

de către agenții economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, fiind depistate inclusiv bancnote transmise anterior de către Arama Igor (vol.III, f.d. 13-14);

- proces-verbal de cercetare a bunurilor de la domiciliu din 10.12.2014, prin care au fost constatate documente ce confirmă primirea mijloacelor bănești de către Lîsîi Bronislav de la diferiți agenți economici pentru eliberarea certificatelor fitosanitare și mijloace bănești (vol.VI, f.d. 1-9);

- acuzarea consideră că, reieșind din probele acumulate la urmărirea penală și cercetate în instanța de judecată, urma a fi pronunțată o sentință de condamnare.

În apel se solicită admiterea apelului, casarea sentinței Judecătoriei Edineț din 30.12. 2015 pe motivul ilegalității acesteia, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Lîsîi Bronislav să fie recunoscut culpabil de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 al.(1) Cod penal cu stabilirea pedepsei sub formă de amendă în mărime de 5000 unități convenționale, închisoare pe un termen de 4 ani în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de funcții în Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor a Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare al RM și Subdiviziunile acesteia pe termen de 3 (trei) ani.

Acțiunea civilă înaintată de Centru National Anticorupție în sumă de 2900 lei (banii care nu au fost depistați în cadrul acțiunilor de urmărire penală ca rezultat al transmiterii acestora lui Lîsîi Bronislav în câteva tranșe) - a-i încasa de la Lîsîi Bronislav la contul „Cheltuieli speciale” ale Centrului National Anticorupție.

În instanța de apel procurorul participant a pledat pentru admiterea apelului declarat pe caz pe motivele invocate în el.

Lîsîi Bronislav și avocatul care îi apără interesele în ședința instanței de apel au solicitat respingerea apelului declarat, cu menținerea sentinței instanței de fond fără modificări.

Verificând argumentele invocate în apelul înaintat, ascultând participanții, studiind materialele cauzei, colegiul penal consideră că apelul procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție Dumbravan Marcel urmează a fi admis din alte motive , de cât cele invocate în el.

Potrivit prevederilor **art.414 alin.(1) și alin.(2) CPP**, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau cercetează suplimentar probele administrate de prima instanță, dispunând de dreptul procesual de a le da o nouă apreciere.

Potrivit **art.415 alin.(1) pct.2) CPP** – Instanța de apel, judecând cauza în ordine de apel, adoptă una din următoarele decizii: admite apelul, casând sentința parțial sau total, inclusiv din oficiu, în baza art.409 alin.(2), și pronunță o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță.

Colegiul penal conchide că judecând cauza penală în privința lui Lîsîi Bronislav , instanța de fond a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, corect ajungînd la concluzia privind achitarea lui Lîsîi Bronislav de comiterea infracțiunii prevăzute de art.324 alin.(1) CP totodată deși soluția de achitare este una corectă, Colegiul penal indică , că concluzia instanței de fond în ce privește că fapa inculpatului nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii, această concluzie este una eronată, de fapt nefiind stabilit temeiul prevăzut de art.390 alin.(1) pct.1) CPP și anume, că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Colegiul penal constată, că instanța de fond corect a ajuns la concluzia de a-l achita pe inculpatul Lîsîi Bronislav însă motivul pe care urma a se întemeia achitarea în cauza penală vizată, este cel prescris la art.390 alin.(1) pct.1) CPP care prevede, că sentința de achitare se adoptă dacă nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În respectarea acestor prevederi procedurale și în îndeplinirea indicațiilor instanței ierarhic superioare Colegiul penal, a admis demersul părții acuzării privind reluarea cercetării judecătorești potrivit modului stabilit pentru prima instanță, dispunând audierea nemijlocită în ședința instanței de apel a martorului acuzării Aramă Igor, martorului ocular al apărării Bortă Oleg , a inculpatului Lîsîi Bronislav și prezentarea bazei probante scrise care părțile au considerat-o pertinentă, concludentă și utilă pentru justa soluționare a cauzei.

După îndeplinirea respectivelor prevederi legale, analizând ansamblul probant în conformitate cu prevederile art.101 CPP, Colegiul penal consideră, că instanța de fond dispunând achitarea lui Lîsîi Bronislav de sub învinuirea formulată pe art.324 alin.(1) CP al RM, a pronunțat o sentință absolut legală.

Fiind audiat în vederea respectării prevederilor legale ce reglementează judecata în prima instanță, *martorului Bortă Oleg care a declarat că a fost audiat în prima instanță , și declarațiile i-ai fost date citire și anume (Vol.VIII,f.d.221-222) și susține declarațiile date atunci pe care și le confirmă că sunt scrise corect.*

Fiind audiat în instanța de apel *inculpatul Lîsîi Bronislav a declarat că vina nu o recunoaște , susține declarațiile date în instanța de fond și anume din (Vol.IX,f.d.3-4). Dorește să completeze faptul că a fost indicat că leii , adică banii au fost ai fratelui , care este bolnav și ținut la pat. Banii erau adunați pentru operația din Israel.Tot aici indică și faptul că Aramă Igor în declarațiile sale a spus că a fost angajat la SRL,,*****". A fost prezentat și un ordin , nr.3 din septembrie 2014, unde e indicat că este angajat ca manager. Din spusele directorului firmei și din procesele-verbale ulterioare se vorbește despre faptul că Aramă Igor la firma respectivă nu a fost angajat. La nordul Moldovei sunt 10 raioane, care la moment sunt câte 2 inspectori în fiecare raion cu drepturi de eliberare a certificatelor fitosanitare. Nu știe cum a apărut Aramă Igor la el în*

calitate de reprezentant al SRL „Imobis Grup” . Din declarațiile lui Aramă Igor date în instanța de judecată se contrazic cu multe fapte și lucruri . Începând cu angajarea la firmă, totodată Aramă Igor a confirmat că este și reprezentant al firmei importatoare „Lampocika” . Din documentele prezentate la cererea avocatului (din materialele cauzei, **Vol.X,f.d.54**), firma a confirmat că așa persoană – Aramă Igor nu a fost angajat la firmă . Aramă Igor a prezentat la 20.11.2014 un act de achiziție pentru 40 tone de mere, ca fiind procurate de la Petrincari Ion. Actul de achiziție este fals ca și multe documente din dosar, fapt confirmat prin adeverința primăriei s.*****, r.Edineț, ce confirmă că așa persoană Petrincari Ion nu locuiește în sat, livadă sau pământ arabil nu are și nu este cunoscut de nimeni în sat. Directorul firmei SRL „*****” a confirmat faptul că așa acte de achiziție în firma dată nu au fost. Actele de achiziție din perioada septembrie-noiembrie 2014, ce au fost la firmă se stipulează printr-o informație a directorului firmei este fals documente . Aramă Igor a declarat în instanța de judecată că în SRL „*****” a fost angajat de o persoană pe nume Ceban Ion, care până la urmă nu a fost identificată. Directorul firmei Baci Alexandru a declarași a confirmat că așa persoană în firmă nu este, nu a activat și nici nu-l cunoaște . Aramă Igor a perfectat la el , Lîsîi Bronislav pentru firma SRL „I*****” 9 certificate fitosanitare. Directorul firmei a perfectat 2 certificate. Din cele 9 certificate pentru 180 de tone de producție vegetală au fost exportate numai 4 camioane în jur la 80 tone. Apare întrebarea unde sunt cele 100 tone producție , au fost realizate sau nu? Directorul firmei Baci Alexandru a confirmat faptul că 4 autocamioane a fost exportate cu producție. Despre 5 autocamioane (100 tone) nu cunoaște nimic. Producția nu a fost procurată sau exportată din firma sa. La cele 5 autocamioane au fost prezentate de către Aramă Igor documentele necesare pentru primirea certificatului, despre care Baci Alexandru , directorul firmei nu știe. Lucrul dat l-a confirmat și Biroul Vamal , care a prezentat informație precum că firma respectivă în perioada septembrie –noiembrie 2014 a exportat 6 autocamioane de producție vegetală , dintre care 2 autocamioane – exportul a efectuat Baci Alexandru-directorul firmei. Iarăși fals de documente și declarații. A fost încercată o provocare de a săvârși o infracțiune care a eșuat. Vina pentru infracțiunea incriminată nu o recunoaște Lîsîi Bronislav. Nu a pretins nu a acceptat și nu a primit careva sume de bani de la Aramă Igor sau de la alte persoane. Certificatele fitosanitare lui Aramă Igor au fost eliberate, erau 9 certificate. Certificatele au fost pentru exportarea merelor și strugurilor. Pentru eliberarea certificatelor au fost și discuții telefonice și prin poșta electronică , lucru care este permis de legislația în vigoare. În cererea care o prezintă agentul economic este stipulat că agentul economic poartă răspundere pentru documentele prezentate. Controlul producției în țările CSI (în afară de Federația Rusă) se efectuează de la o partidă până la 500 tone, lucru a fost efectuat. La acel

*moment nu i-a apărut careva dubii în privința lui Aramă Igor. Mai apoi a apărut dubii referitor la Aramă Igor la felul că avea un comportament neadecvat. În obligațiunile lor nu intră verificarea acestor comportamente. Persoana a prezentat actele și sunt obligați să efectueze lucru. Ca inspector el personal este obligat să confirme faptul că marfa este liberă de obiecte de carantină . Despre documentele false nu a știut până nu a fost sesizarea avocatului la SRL,,*****”, „*****” din Ucraina, Pimăria s.***** r.Edineț, care au confirmat falsificarea actelor respective. S-au prezentat în instanța de judecată dup sesizarea avocatului. În baza răspunsului Primăriei s.***** , r.Edineț și certificatului eliberat de la SRL,,*****”a înțeles că actul de achiziție prezentat lui corespunde adevărului. La fel a înțeles că declarațiile lui Aramă Igor că o parte din mere le-a cules din livada proprie la fel nu este adevărat. Din certificatele fitosanitare eliberate lui Aramă Igor erau 5 pentru exportul de mere și 4 certificate pentru exportul de struguri.A luat mostrelele de carantină direct din camioane la terminalul vamal, la 4 camioane încărcate cu struguri. Directorul SRL,,*****” Baci Alexandru a exportat, a perfectat certificate sanitare în anul 2012-2014 ,la care în instanța de judecată sub jurământ a confirmat că niciodată el, Lîsîi Bronislav nu a cerut bani de la el pentru certificatele eliberate.*

La fel la demersul părții acuzării în instanța de apel, au fost desigilate , cercetate și vizionate : Plicul în care se conține DVD de model ”Barges”, nr.de inventar al DAO a CNA 1483 cu înregistrările audio și video dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (septembrie 2014-noiembrie 2014);

Plicul în care se conține caseta video de model ”Panasonic” cu nr.de inventar al DAO a CNA 051262, cu înregistrarea percheziției biroului de serviciu a lui Lîsîi Bronislav;

Plicul în care se conțin discurile cu convorbirile telefonice pentru perioada 29.09.2014 - 26.11.2014 de la postul de telefon al operatorului de telefonie mobilă ”Orange”, cu nr.***** , utilizat de către cet. Lîsîi Bronislav, conținutul acestor înregistrări fiind înregistrate pe discurile CDR de model ”Barges”, cărora le-au fost atribuite următoarele numere de inventar a DAO a CNA: discul nr.911/14; discul nr.912/14; discul nr.951/14; discul nr.958/14; discul 984/14; discul nr. 1011/14; discul nr.1052/14; discul nr. 1080/14; discul nr.1088/14; discul nr. 1111/14; discul nr.l 113/14; discul nr.l 140/14; discul nr.l 151/14; discul nr.l 182/14; discul nr.1247/14; discul nr.1291/14; discul nr.1309/14; discul nr.1349/14 (18 discuri).

Plicul a fost desigilat la ședințele precedente. Discul DVD de model ”Barges”, nr.de inventar al DAO a CNA 1483 cu înregistrările audio și video dintre Lîsîi Bronislav și Aramă Igor (septembrie 2014-noiembrie 2014), acest disc a fost vizionat în ședința precedentă.

În legătură cu acestea inculpatului Lîsîi Bronislav a declarat că : *a auzit că se numără bani.el nu a auzit nimic de suma de 1600 lei , posibil mergea vorba despre documente. De bani nu s-a pronunțat nimic, posibil era vorba despre tonaj, sau grame. În instanță a accentuat că probele din Rusia se i-a din depozit unde se încarcă producția sau din mașină la timpul încărcării pentru celelalte țări, Ucraina unde a impostat firma "*****" până la 500 de tone. Inspectorul în zona respectivă , Edineț face controale fitosanitare în perioada depozitării vegetației în depozit. În depozit când marfa e depusă .Probele care se dau , seface controlul fitosanitar, vizual de inspector.Pentru Federația Rusă trebuie trimisă în laboratorul sanitar la Chișinău, pentru celelalte țări nu e obligatoriu. Aramă Igor a solicitat că vrea să dea la laborator , care conform legislației se permite , ca agentul să dea proba, ceea ce a fost făcut. Conform legislației , achitările erau de la 20-40-tone -123 lei.. Se achita la moment prin transfer sau contabilitatea direcției. Solicitantul dat nu a transferat nimic, ca atare se achită până la sfârșitul lunii ori prin casă sau prin transfer. Până la 20 noiembrie Aramă Igor nu a transferat banii în casă de loc. El cunoștea despre faptul că trebuia să plătească pentru certificatele fitosanitare, a fost și atenționat.Pe videol din CD-ul din data de 21.10.2014, Lîsîi Bronislav nu a văzut pe video bani în mână, și nici hârtii la el în mână. Nu se înțelege unde se afla afară sau în încăpere. El stă la masă și lucrează , el nu vede ce face persoane de vizavi de el. Concretizează că achitările respective pentru certificatele respective fitosanitare, trebuie să le achite neapărat. Aramă îi spunea că achitările vor fi efectuate la timp. Accentuează că nu știe nimic despre bani, , dar din video se vede că au fost întrerupere între filmări, ba afară ba înăuntru. Din toate probele expuse, se vede clar că el nu a estorcat și nu pretins și nu a primit careva bani de la Aramă Igor.*

Referitor la audierea martorului acuzării Aramă Igor , procurorul și-a retras demersul referitor la audiere, dat fiind faptul că acesta a fost de negăsit. În ședința instanței de apel la solicitarea procurorului participant la fel au fost cercetate și probele conținute în materialelor cauzei penale, și anume: *procesul-verbal de primire a plângerii din 19.09.2014 (Vol.I,f.d.8-9);procesul-verbal de audiere a martorului din 24.09.2014 (Vol.I,f.d.10-11); extrasul din ordinal nr.3 din 03.09.2014 de angajare a lui Aramă Igor la SRL ,*****" în funcția de manager achiziții (Vol.I,f.d.12);proces-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 26.11.2014 (Vol.I,f.d.29-30); proces-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 26.11.2014, cu anexe (Vol.II,f.d.9-138);ordonanță de pertinență din 27.11.2014 (Vol.II,f.d.141);încheiere din 27.11.2014 (Vol.II,f.d.142); proces-verbal de interceptarea și înregistrarea comunicărilor din 26.11.2014 a lui Lîsîi Bronislav , cu anexe (Vol.II,f.d.151-161); proces-verbal privind controlul transmiției banilor din 25.11.2014 (Vol.II,f.d.172-174); raport de expertiză tehnică nr.251 din 30.09.2014 a*

documentelor pe materialele cauzei penale nr.2014970479 cu planșa fotografică, prin care s-a concluzionat, că trei bancnote cu valoarea nominală a fiecăreia de 200 (două sute) lei BNM, cu seria/număr: G. *****, cu a.e.2013, în sumă totală de 600 (șase sute) lei, care urmează a fi transmise sub controlul colaboratorilor CNA persoanei ce le estorcă ilicit, corespund după calitate și metoda de imprimare în ele a imaginilor și elementelor de bază, bancnotelor autentice (confeționate la întreprinderi specializate în fabricarea banilor și hârtiilor de valoare) (Vol.II,f.d.179-183); proces-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 30.09.2014 (Vol.II,f.d.184-185); raport de expertiză din 16.10.2014 prin care s-a concluzionat, că: -5 (cinci) bancnote cu nominalul de 200 lei BNM, seria și numărul după cum urmează: *****, a.e. 2008 - în sumă de 1200 lei BNM, care urmează să fie transmise sub controlul ofițerilor CNA, corespund după calitatea și metoda executării imaginilor și elementelor de bază bancnotelor autentice (Vol.II,f.d.189-196); proces-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 16.10.2014 (Vol.II,f.d.197-198), proces-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 17.10.2014 (Vol.II,f.d.199); act de expertiză din 21.10.2014 cu planșa fotografică a banilor prin care s-a concluzionat, că:-două bancnote cu nominalul de 500 (cinci sute) lei BNM (fiecare), cu seria/număr: H.006133040, H.0008027020, ambele cu a.e. 1992; - patru bancnote cu valoarea nominală a fiecăreia de 200 (două sute) lei BNM, cu seria/număr: *****, ambele cu a.e.2013 (Vol.II,f.d.203-209); proces-verbal de examinare din 21.10.2014 (Vol.II,f.d.210-211); raport de expertiză din 20.11.2014 cu planșa fotografică a banilor prin care s-a concluzionat, că:- una bancnotă cu valoarea nominală de 200 lei BNM și seria/număr : G.0037 467417, anul emisiei 2009 și zece bancnote, fiecare cu valoarea nominală de 100 lei BNM ,cu seria/număr *****, toate au a.e. 2008, în sumă totală de una mie două sute lei, care urmează a fi transmise sub controlul colaboratorilor CNA persoanei ce le estorcă ilicit, corespund după calitatea și metoda de imprimare în ele a imaginilor și elementelor de bază , bancnotelor autentice (confeționate la întreprinderi specializate în fabricarea banilor și hârtiilor de valoare) (Vol.II, f.d.215-219); proces-verbal de examinare a mijloacelor bănești din 20.11.2014 (Vol.II,f.d.223); proces-verbal de cercetare a documentelor din 02.12.2014 (Vol.III,f.d.22-37); documente ridicate din biroul lui Lîsî Bronislav (Vol.III,f.d.39-250); cereri privind eliberarea certificatelor fitosanitare (Vol.IV,f.d.1-212); seturile de documente necesare pentru eliberarea certificatelor fitosanitare, premise fitosanitare, acte de control fiscal, act de prestare a serviciilor (Vol.V,f.d.1-249); proces-verbal de cercetare a documentelor din 10.12.2014 (Vol.VI,f.d.1-9); calcule, ordin de eliberare a numerarului (Vol.VI,f.d.12-15); ordonanță de recunoaștere și anexare la dosar a corpurilor delictive din 02.12.2014 (Vol.VI,f.d.17); ordonanță de ridicare din 09.12.2014

(Vol.VI,f.d.18-23); proces-verbal de ridicare a registrului de la ANSA din 10.12.14 registrului privind eliberarea certificatelor fitosanitare (Vol.VI,f.d.25-150);registru certificatelor fitosanitare (continuare)(Vol.VII,f.d.1-69);proces-verbal de cercetare a documentelor din 17.01.2015 (Vol.VII,f.d.71);ordonanță de recunoaștere în calitate de document ca mijloc material de probă din 17.01.2015 (Vol.VII,f.d.72);identificarea abonatului, proprietarului, utilizatorului posturilor de telefonie mobilă (Vol.VII,f.d.73-92);proces-verbal de cercetare a documentelor din 21.01.2015(Vol.VII,f.d.103-107);ordonanță de recunoaștere în calitate de document ca mijloc material de probă din 21.01.2015(Vol.VII,f.d.108);process-verbal de cercetare a documentelor din 22.01.2015 (Vol.VII,f.d.109-111);ordonanță de recunoaștere și anexare la dosar a corpurilor delictive din 22.01.2015 (Vol.VII,f.d.112);proces-verbal de audiere a martorului din 04.11.2014 (Vol.VII,f.d.119-121);proces-verbal suplimentar a martorului din 20.11.2014 (Vol.VII,f.d.122-124);ordonanță de ridicare din20.11.2014(Vol.VII,f.d.125);proces-verbal de ridicare din 20.11.2014(Vol.VII,f.d.126);ordonanță de ridicare din 04.11.2014(Vol.VII,f.d.127);proces-verbal de ridicare din 04.11.2014(Vol.VII,f.d.128-138);proces-verbal de cercetare a documentelor din 27.11.2014(Vol.VII,f.d.139-140);ordin din 28.03.2013(Vol.VII,f.d.193);fișa postului nr.351(Vol.VII,f.d.194-195); ordonanță de ridicare din 26.01.2015(Vol.VIII,f.d.1-2);ordonanță de ridicare din 26.01.2015 (Vol.VIII,f.d.3-20);cerere din 22.01.2015(Vol.VIII,f.d.99);ordonanță de recunoaștere în calitate de parte civilă din 22.01.2015(Vol.VIII,f.d.101);explicațiile martorului Lungu Svetlana (Vol.VIII,f.d.174);declarațiile martorului Bortă Oleg(Vol.VIII,f.d.221-222);explicațiile martorului Aramă Igor(Vol.VIII,f.d.235-238);declarațiile martorului Aramă Igor(Vol.IX,f.d.168-169).

Avocatul Tănase Constantin în ședința instanței de apel a făcut și el trimitere la unele probe care în opinia sa demonstrează contrariul: *declarațiile martorului Bortă Oleg (Vol.I,f.d.221);informația serviciului –vamal din 23.10.2015(Vol.I,f.d.223-224);adeverința nr.1249 din 22.10.2015 (Vol.I,f.d.226);explicațiile martorului Baci Alexandru (Vol.I,f.d.239-240).*

Astfel, reieșind din materialele cauzei penale, Colegiul penal reține că potrivit sentinței Judecătoriei Edineț din 30 ianuarie 2016, inculpatul a fost achitat de sub învinuirea de comiterea infracțiunii incriminate, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele consecutive ale infracțiunii.Rejudecând cauza în ordine de apel, instanța de apel, prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 15 februarie 2017, a casat sentința, din alte motive decât cele invocate de către procuror, și a pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul a fost achitat de sub învinuirea de

comiterea infracțiunii incriminate, pe motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii. Instanța de apel a constatat că, prima instanță a apreciat corect probele și circumstanțele cauzei, și corect a dispus achitarea inculpaților, greșind doar în partea temeiului pus la baza achitării.

Potrivit **art.413 alin.(1) Cod de procedură penală**, la judecarea apelului se aplică regulile generale pentru judecarea cauzelor în primă instanță, cu excepțiile prevăzute în Partea specială titlul II capitolul IV secțiunea 1.

Astfel, potrivit **art.385 alin.(1) Cod de procedură penală**, la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează chestiunea dacă a avut loc fapta de săvârșirea căreia este învinuit inculpatul, iar potrivit **art.389 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală**, sentința de condamnare se adoptă numai în condiția în care, în urma cercetării judecătorești, vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii a fost confirmată prin ansamblul de probe cercetate de instanța de judecată. Sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri sau, în mod exclusiv ori în principal, pe declarațiile martorilor depuse în timpul urmăririi penale și citite în instanța de judecată în absența lor.

Consecvent, potrivit **art.8 alin.(1) și (3) Cod de procedură penală**, persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atâta timp cât vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărâre judecătorească de condamnare definitivă. Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuțului, învinuitului, inculpatului.

Colegiul penal consideră necesar să precizeze că, în contextul prevederilor **art.24 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală**, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În temeiul **art.51 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală**, procurorul este persoana care, în limitele competenței sale, exercită sau, după caz, conduce în numele statului urmărirea penală, reprezintă învinuirea în instanță, exercită sau, după caz, conduce și alte atribuții prevăzute de prezentul cod. În cursul judecării cauzei, procurorul reprezintă învinuirea în numele statului și prezintă în ședința de judecată probele acumulate de organul de urmărire penală. Aceste norme de conduită ale actorilor implicați în procesul penal sunt necesare, anume pentru ca procesul penal, ca sistem unitar, să-și realizeze scopul prevăzut la **art.1 alin.(2) și (3) Cod de procedură penală**, și anume să protejeze persoana, societatea și statul de infracțiuni, precum și să protejeze persoana și societatea de faptele ilegale ale

persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetare a infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată. Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sunt obligate să activeze în așa mod încât nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrângere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Potrivit jurisprudenței Înaltei Curți de la Strasbourg în ceea ce privește principiul prezumției nevinovăției, reflectat în art.6 § 2 CEDO, care enunță că, principiul prezumției de nevinovăție impune, între altele, ca, în îndeplinirea funcțiilor lor, membrii completului de judecată să nu pornească de la ideea preconcepută că inculpatul a săvârșit fapta incriminată; sarcina probei revine acuzării și orice îndoială este în avantajul persoanei acuzate. În plus, acuzarea are obligația de a-i preciza persoanei în cauză ce acuzații i se aduc –pentru a-i oferi ocazia să își pregătească și să își prezinte apărarea în mod corespunzător –și de a oferi probe suficiente pentru a întemeia o declarație de vinovăție (Barberà, Messegué și Jabardo împotriva Spaniei, pct. 77; Janosevic împotriva Suediei, pct. 97). Astfel, dreptul oricărui acuzat de a fi prezumat nevinovat și de a solicita ca acuzarea să aibă obligația de a dovedi acuzațiile formulate împotriva sa intră sub incidența noțiunii generale de proces echitabil, în sensul art.6 § 1 CEDO, care se aplică procedurii de stabilire a pedepsei (Phillips împotriva Regatului Unit, pct.39-40; Grayson și Barnham împotriva Regatului Unit, pct. 37 și 39).

Astfel, având în vedere normele sus-, Colegiul penal menționează că, potrivit **art.93 alin.(1), (3) și (4) Cod de procedură penală**, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei. Elementele de fapt pot fi folosite în procesul penal ca probe dacă ele au fost dobândite de organele de control de stat, organul de urmărire penală, de organul de constatare sau de altă parte în proces, cu respectarea prevederilor prezentului cod. Datele de fapt obținute prin activitatea specială de investigații pot fi admise ca probe numai în cazurile în care ele au fost administrate și verificate prin intermediul mijloacelor prevăzute la alin.(2), în conformitate cu prevederile legii procesuale, cu respectarea drepturilor și libertăților persoanei sau cu restricția unor drepturi și libertăți autorizată de către instanța de judecată.

Consecvent, potrivit **art.95 alin.(1) și art.101 alin.(1), (4) și (5) Cod de procedură penală**, sunt admisibile probele pertinente, concludente și utile

administrare în conformitate cu prezentul cod. Fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu –din punct de vedere al coroborărilor. Instanța de judecată este obligată să pună la baza hotărârii sale numai acele probe la a căror cercetare au avut acces toate părțile în egală măsură și să motiveze în hotărâre admisibilitatea sau inadmisibilitatea tuturor probelor administrate. Hotărârea de condamnare nu se poate întemeia, în măsură determinantă, pe declarațiile martorului protejat sau pe probele obținute în urma efectuării măsurilor speciale de investigații.

În context, Colegiul penal reține că apelantul invocă în principal două aspecte, primul –dezacordul său față de desființarea, în baza art.94 alin.(1) pct.2), 4), 8), 132¹ alin.(2), 132⁵ alin.(1) pct.1), 3), 4), 5), 136⁶ alin.(1), 132⁹ alin.(9) Cod de procedură penală, a unor probe esențiale și al doilea – dezacordul față de calificarea acțiunilor organului de urmărire penală drept provocare la comiterea infracțiunii.

Cu referire la cel dintâi aspect, Colegiul penal constată că, contrar pretențiilor apelantului, încălcarea rigorilor procedurale, prevăzute de normele precitate, la efectuarea urmăririi penale, inclusiv activitatea specială de investigație, precum și administrarea probelor în rezultatul acestor proceduri, este indubitabilă, decizia instanței de apel fiind una corectă, impusă atât de aceste norme, dar și de principiile internaționale asumate de Republica Moldova prin aderarea la instrumentele privind drepturile și libertățile fundamentale ale omului. Or, în cazul acceptării unor astfel de probe și condamnarea persoanei în baza lor, ar duce inevitabil la o nouă condamnare a Republicii Moldova de către CtEDO.

Colegiul penal reiterează rolul instanței de judecată în procesul penal, inclusiv cel de a nu permite condamnarea persoanei decât în baza unor probe verosimile, administrate în strictă conformitate cu legea procesual penală, astfel încât să nu trezească nici un dubiu referitor la veridicitatea concluziilor adoptate în baza lor, limitele judecării cauzei și competențele instanței, care, nu se referă în nici un fel la atribuții de administrare a probelor, limitându-se doar la o judecată în baza probelor administrate legal de către organul de urmărire penală.

Respectiv, calitatea probelor puse la baza învinuirii ține în exclusivitate de competența organului de urmărire penală, iar cercetarea, aprecierea lor și adoptarea ulterioară a soluțiilor este de competența instanțelor de judecată.

Cu referire la cel de-al doilea aspect, Colegiul penal menționează că, potrivit art.94 alin.(1) pct.11) Cod de procedură penală, în procesul penal nu pot fi admise ca probe și prin urmare, se exclud din dosar, nu pot fi prezentate în instanța de judecată și nu pot fi puse la baza sentinței sau a altor hotărâri

judecătorești datele care au fost obținute prin provocarea, facilitarea sau încurajarea persoanei la săvârșirea infracțiunii.

În speță, instanța de apel reține, că la constatarea faptelor infracționale incriminate inculpatului, implicarea organului de urmărire penală a fost decisivă, având în vedere că acesta nu s-a limitat la asistarea și înregistrarea acțiunilor de urmărire penală, dar a participat activ pe tot parcursul procesului, prin întreprinderea acțiunilor de provocare la săvârșirea infracțiunii și până la realizarea acesteia. Or, din circumstanțele în care au fost comise faptele incriminate, reținute de către organul de urmărire penală și a prezenței active a persoanelor care au acționat conform rolurilor atribuite de către organul de urmărire penală, cum ar fi Aramă Igor în lanțul evenimentelor comiterii acestei infracțiuni, nu se conturează certitudinea că inculpatul ar fi săvârșit infracțiunile incriminate fără implicarea organului de urmărire penală.

În sensul celor relatate, Colegiul penal face referire la Hotărârea CtEDO

din 08.08.2016, în Cauza Morari c. Republicii Moldova, § 30-33, unde Înalta Curte reamânește că: „...potrivit regulii generale, admisibilitatea și evaluarea probelor sunt reglementate de legea națională și apreciate de instanțele naționale (a se vedea, printre alte hotărâri, Van Mechelen și alții contra Olandei, 23 aprilie 1997, § 50, Rapoarte de Hotărâri și Decizii 1997-III; Ramanauskas contra Lituaniei [GC], no.74420/01, § 52, ECHR 2008; Bukov contra Rusiei [GC], no.4378/02, § 88, 10 March 2009). Totuși, admiterea unor anumite probe poate genera un proces inechitabil. Așa s-a dovedit a fi cazul, spre exemplu, a probelor obținute ca rezultat a tratamentului inuman, aplicat cu scopul de a obține mărturii (vezi Jalloh contra Germaniei [GC], no.54810/00, § 99, ECHR 2006-IX) sau probele obținute prin intermediul provocărilor de către polițiști (vezi Teixeira de Castro contra Portugaliei, 9 June 1998, Declarații, § 38, 1998-IV).

Provocările organizate de poliție au loc atunci când ofițerii implicați –fie membrii forțelor de securitate, fie persoanele care acționează conform instrucțiunilor lor –nu se limitează doar la investigarea activității criminale într-o manieră pasivă, dar exercită asupra subiectului o influență de natură să-l determine la săvârșirea unei infracțiuni pe care în mod normal nu ar fi comis -o, cu scopul de a permite stabilirea infracțiunii, inclusiv să furnizeze probe și să facă posibilă acuzarea (vezi Ramanauskas, citat mai sus § 55).

Pricipiul de mai sus a fost reflectat în cauzele Bannikova v.Rusia (no.18757/06, § 47, 4 Noiembrie 2010) și în Veselov și alții contra Rusiei (no.23200/10,24009/07 și 556/10, § 92, 2 Octombrie 2012) în care Curtea a atenționat că operațiunile sub acoperire necesită executate într-o manieră pasivă, fără nicio presiune care l-ar determina pe reclamant la săvârșirea infracțiunii prin

mijloace cum ar fi preluarea inițiativei de a contacta reclamantul, reînnoirea ofertei în pofida refuzului inițial, încurajare insistentă, promisiunea de avantaje financiare cum ar fi creșterea prețului peste medie, sau apelarea la compasiunea reclamantului.

Ținând cont de importanța principiilor reflectate mai sus, Curtea a reținut în cauza Ramanauskas(citată mai sus, § 60) că atunci când un acuzat afirmă că a fost provocat să comită o infracțiune, instanțele trebuie să examineze minuțios materialele dosarului, iar pentru ca procesul să fie echitabil în sensul art.6 § 1 al Convenției, toate probele obținute în rezultatul provocării organizate de polițiști urmează a fi excluse. Acest lucru este valabil în mod special în cazul când operațiunile poliției au avut loc în lipsa cadrului legal adecvat sau în lipsa măsurilor de siguranță necesare.”(citată încheiat).

Totodată, având în vedere că aceste două aspecte, invocate de către procuror și analizate de către instanța de apel în rândurile de mai sus, au fost invocate și în fața instanței de apel, care le-a dat o apreciere corespunzătoare, pronunțându-se argumentat și detaliat în conformitate cu art.414 Cod de procedură penală.

Colegiul penal consideră că o reiterare a alegațiilor instanței de apel este inutilă, din moment ce, fiind de acord cu ele, le însușește pe deplin, fapt ce este în deplină concordanță cu jurisprudența și practica Curții Europene a Drepturilor Omului, care în cauza Albert vs România din 16.02.2010, a statuat în pct.37 că art.6§1 CEDO, deși obligă instanțele să-și motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19.04.1994, pct.61). Cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Cu referire la argumentele apelantului privind proba cu martorul Aramă Igor dezacordul cu alegațiile instanței, precum că i-ar fi oferit acuzatorului posibilitatea să prezinte această probă, doar că procurorul a susținut că nu poate să asigure prezența martorului, acesta fiind plecat peste hotare, cu alegațiile instanței precum, că la etapa judecării cauzei în instanța de apel, procurorul a făcut referire și a pledat pentru cercetarea acelorași declarații și probe scrise, care au servit obiectul examinării și analizei în prima instanță, care a pronunțat o sentință de achitare a inculpatului , Colegiul penal menționează că acestea nu sunt întemeiate, fiind reținute următoarele.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15.03.2018, acuzatorul de stat a solicitat citarea repetată a martorului Aramă Igor , ședința de judecată fiind amânată pentru data de 04.05.2018 (*Vol.X,f.d.19*). Respectiva ședință a fost amânată pentru data de 15.06.2018 (*Vol.X,f.d.23*), .

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 15.06.2018,procurorul participant iarăși a solicitat amânarea examinării cauzei din motiv că nu a fost

present martorul Aramă Igor , ședința fiind amânată pentru data de 03.08.2018 (*Vol.X,f.d.27*).

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 09.11.2018, procurorului i s-a acordat ultimul termen pentru a putea prezenta în ședință martorul Aramă Igor ,fiind anunțată întrerupere pentru data de 14.12.2018 (*Vol.X,f.d.46*).La data de 14.12.2018 ședința de judecată nu a avut loc, cauza fiind amânată pentru data de 25.01.2019.

Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 25.01.2019, procurorul a anunțat imposibilitatea asigurării prezenței martorului Aramă Igor și menționând că renunță la respectiva probă, dat fiind faptul că este imposibilă stabilirii locului aflării acestuia .

Prin urmare, se constată că instanța de apel mai bine de jumătate de an i-a oferit posibilitate procurorului să asigure prezența martorului Aramă Igor amânând sau întrerupând ședințele de judecată.

Colegiul penal reiterează că, în virtutea **art.51 alin.(1) și (4) Cod de procedură penală**, *anume procurorul este investit de către stat cu atribuții în vederea înaintării învinuirii și prezentării probelor în acest sens.*

Imposibilitatea acestuia de a prezenta o probă sau alta se egalează cu lipsa ei.

În speță, Colegiul i-a acordat procurorului suficient termen pentru asigurarea prezenței martorului, iar amânarea/întreruperea ședințelor de judecată nu puteau continua la nesfârșitși prin urmare, astfel instanței de apel nu-i poate fi imputat faptul că nu i-a dat posibilitate acuzării să prezinte proba cu martorulAramă Igor .

Consecvent, Colegiul penal menționează că, în virtutea prevederilor art.415 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând cauza, nu poate propunța o hotărâre de condamnare bazată pe aceleași probe, care au fost puse la baza sentinței de achitare, iar în această ordine de idei, reiterând principiul prezumției nevinovăției prevăzut la art.8 Cod de procedură penală și a rolului instanței de judecată prevăzut de art.24 alin.(1) și (2) Cod de procedură penală, instanța de apel nu putea lua o altă hotărâre decât cea de achitare a inculpatului , în caz contrar, așa cum a fost evidențiat mai sus, ne-amfi aflat în situația încălcăriiart.6 § 2 din Convenția EDO.

Având în vedere cele evidențiate supra și examinând criticile apelului declarant prin prisma materialelor cauzei și a legislației procesuale pertinente, Colegiul penal concludde, că instanța de fond a dat apreciere corectă probelor administrate și circumstanțelor cauzei, examinându-le conform art.101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu -din punct de vedere al coroborării lor și corect a ajuns la concluzia privind nevinovăția inculpatului.Precum și

că,acuzarea nu a prezentat probe pertinente, concludente și utile, carear proba vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii imputate.

Astfel, instanța de apel în urma cercetării probelor solicitate nu a constatat existența faptei infracțiunii în acțiunile inculpatului, motiv pentru care inculpatul se achită în temeiul art.390 alin.(1) pct.1) CPP.

Potrivit legislației în vigoare, vinovăția persoanei în săvârșirea faptei se consideră dovedită numai în cazul când instanța de judecată a dat răspuns la toate chestiunile prevăzute de art.385 CPP, călăuzindu-se de principiul prezumției nevinovăției, cercetînd nemijlocit toate probele prezentate, iar îndoielile , care nu pot fi înlăturate , fiind interpretate în favoarea inculpatului și în urma unei procedură legale.

Instanța de fond a ținut cont de aceste prevederi legale, precum și de principiul că toate îndoielile apărute și care nu pot fi înlăturate, se tratează în favoarea inculpatului și a adoptat soluția de achitare a inculpatului întemeiat.

Totodată Colegiul reține și faptul că potrivit art.387 alin.(2) pct.1) CPP, în cazul când se dă o sentință de achitare instanța respinge acțiunea civilă dacă nu s-a constata existența faptei infracțiunii.

Astfel, ținînd cont de pronunțarea și temeiul sentinței de achitare în privința inculpatului Lîsîi Bronislav , Colegiul penal consider că acțiunea civilă înaintată de Centrul Național Anticorupție urmează a fi respinsă.

Conducîndu-se de art.415 alin.(1) pct.2) și art.390 alin.(1) pct.1)CPP, Colegiul penal, -

DECIDE :

Apelul procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție Dumbravan Marcel declarat împotriva sentinței judecătoreiei Edinet din 30.01.2015 se admite din alte motive decît cele invocate , dipunînd casarea parțială a respectivei sentinței și pronunțarea unei noi hotărîri după cum urmează :

Lîsîi Bronislav ***** de sub învinuirea formulată pe art.324 alin.(1) CP se achită din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

Acțiunea civilă înaintată de Centrul Național Anticorupție se respinge.

În rest se mențin dispozițiile sentinței instanței de fond.

Decizia este susceptibilă spre executare din momentul adoptării, dar poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în decurs de 30 zile de la data pronunțării.

Adoptată și pronunțată public la 11.12.2019.

Decizia motivată și înmănată părților la 15.01.2020.

Președintele ședinței:

Judecători: